

DESPRE SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN ACTUALA REVOLUȚIE ⁶⁷

Întrucît abia în noaptea de 3 aprilie am sosit la Petrograd, la adunarea din 4 aprilie n-am putut prezenta, desigur, raportul cu privire la sarcinile proletariatului revoluționar decît în numele meu și cu rezervele impuse de pregătirea mea relativ neîndestulătoare.

Singurul lucru pe care l-am putut face pentru a-mi ușura munca mea — și cea a oponentilor *de bună-credință* — a fost să pregătesc teze în *scris*. Le-am dat citire și am predat textul lor tovarășului Tereteli. Le-am citit foarte răspicat și în două rînduri : mai întîi la adunarea bolșevicilor, apoi la adunarea bolșevicilor și menșevicilor.

Public aceste teze personale, însoțite doar de foarte scurte note explicative, pe care în raport le-am dezvoltat mult mai pe larg.

TEZE

1. În atitudinea noastră față de război, care în ceea ce privește Rusia rămîne fără îndoială și sub noul guvern, Lvov & Co., un război imperialist de jaf, dat fiind caracterul capitalist al acestui guvern, nu se poate admite nici cea mai mică concesie față de „defensismul revoluționar“.

Proletariatul conștient poate fi de acord cu un război revoluționar care să justifice cu adevărat defensismul revoluționar, numai cu condiția : a) puterea să treacă în mîinile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii apropiate de proletariat ; b) să se renunțe la toate anexiu-

nile, în fapt și nu în vorbă ; c) să se ajungă la o ruptură totală în fapt cu toate interesele capitalului.

Ținând seama de buna-credință neîndoielnică a straturilor largi ale reprezentanților din mase ai defensismului revoluționar, care admit numai războiul pornit din necesitatea și nu în vederea cuceririlor, ținând seama că aceștia sînt înșelați de burghezie, trebuie să li se explice foarte pe larg, cu deosebită stăruință și răbdare în ce constă greșeala lor, să li se arate că între capital și războiul imperialist există o legătură indisolubilă, să li se demonstreze că fără doborîrea capitalului războiul *nu se poate* încheia printr-o pace cu adevărat democratică, ci numai printr-o pace impusă prin forță.

Organizarea pe scară foarte largă a propagării acestui punct de vedere în rîndurile armatei de pe front.

Fraternizare.

2. Particularitatea momentului actual în Rusia constă în trecerea de la prima etapă a revoluției — care, din cauza nivelului insuficient de conștiință și de organizare a proletariatului, a predat puterea în mîinile burgheziei — la a doua etapă a ei, care trebuie să dea puterea în mîinile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii.

Această trecere este caracterizată printr-o stare de maximă legalitate (dintre toate țările beligerante, Rusia este *acum* cea mai liberă țară din lume), prin faptul că nu se exercită violența împotriva maselor și, în sfîrșit, prin atitudinea de încredere înconștientă a maselor în guvernul capitaliștilor, cei mai înverșunați dușmani ai păcii și ai socialismului.

Această particularitate ne cere să știm să ne adaptăm condițiilor *speciale* ale muncii de partid în rîndul maselor nemaipomenit de largi ale proletariatului, care abia de curînd s-au trezit la viața politică.

3. Nici un sprijin guvernului provizoriu ; să se arate cît de mincinoase sînt toate făgăduielile lui, mai ales în ceea ce privește renunțarea la anexiuni. Demascare în locul „revendicării” inadmisibile — generatoare de iluzii — ca *acest* guvern, guvernul capitaliștilor, să înceteze de a mai fi imperialist.

4. Să se recunoască faptul că în cea mai mare parte din Sovietele de deputați ai muncitorilor partidul nostru este în minoritate, și deocamdată în slabă minoritate, în comparație cu *blocul tuturor* elementelor mic-burgheze oportuniste — de la socialiștii-populiști, socialiștii-revoluționari și pînă la Comitetul de organizare (Ciheidze, Țereteli etc.), Steklov etc. etc. —, elemente care s-au lăsat influențate de burghezie și care introduc în rîndurile proletariului influența acesteia.

Să se explice maselor că Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie *singura* formă de guvern revoluționar *posibilă*, și că de aceea, atîta vreme cît *acest* guvern se va lăsa influențat de burghezie, sarcina noastră trebuie să fie aceea *de a explica* maselor greșelile tacticii lor, de a le explica cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor.

Atîta vreme cît sîntem în minoritate, ducem o muncă de critică, de analiză a greșelilor, afirmînd totodată că întreaga putere de stat trebuie să treacă în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, pentru ca masele să se elibereze de greșelile lor pe baza propriei experiențe.

5. Nu o republică parlamentară — revenirea de la Sovietele de deputați ai muncitorilor la această republică ar însemna un pas înapoi —, ci o republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor, ai muncitorilor agricoli și ai țărănilor din întreaga țară de jos și pînă sus.

Desființarea poliției, a armatei, a funcționărimii*.

Retribuirea tuturor funcționarilor, deveniți eligibili și revocabili în orice moment, cu un salariu care să nu depășească salariul mijlociu al unui bun muncitor.

6. În cadrul programului agrar, centrul de greutate trebuie să treacă asupra Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli.

Confiscarea tuturor pămînturilor moșierești.

Naționalizarea *tuturor* pămînturilor din țară, care să fie puse la dispoziția Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor agricoli și ai țărănilor. Formarea Sovietelor de deputați din țărani săraci. Crearea pe fiecare moșie mare

* Adică înlocuirea armatei permanente prin înarmarea întregului popor.

a unei gospodării model (cu o întindere de circa 100 pînă la 300 de desetine, în funcție de condițiile locale etc. și după cum vor stabili instituțiile locale), sub controlul deputaților muncitorilor agricoli și pe socoteala obștească.

7. Contopirea imediată a tuturor băncilor din țară într-o singură bancă națională și punerea ei sub controlul Sovietelor de deputați ai muncitorilor.

8. Nu „introducerea” socialismului ca o sarcină *nemijlocită* a noastră, ci numai trecerea imediată la *controlul* exercitat de Sovietele de deputați ai muncitorilor asupra producției sociale și a repartiției produselor.

9. Sarcinile partidului sînt :

- a) convocarea imediată a congresului partidului ;
- b) modificarea programului partidului, în special în ceea ce privește :
 - 1) imperialismul și războiul imperialist,
 - 2) atitudinea față de stat și revendicarea *noastră* : „statul-comună” * ,
 - 3) corectarea programului-minimum, care s-a învechit ;
- c) schimbarea denumirii partidului **.

10. Înnoirea Internaționalei.

Să se ia inițiativa creării unei Internaționale revoluționare, a unei Internaționale împotriva *social-șoviniștilor* și împotriva „centrului” ***.

Ca să înțeleagă de ce a trebuit să subliniez în mod special ca o rară excepție „cazul” oponentilor de bună-credință, rog cititorul să compare cu aceste teze următoarea obiecție a d-lui Goldenberg : Lenin „a arborat steagul războiului civil în rîndurile democrației revoluționare” (citat din ziarul „Edinstvo” ⁶⁸ nr. 5 al d-lui Plehanov).

Nu-i așa că e o adevărată perlă ?

* Adică un stat după prototipul oferit de Comuna din Paris.

** În locul denumirii de „social-democrație”, ai cărei conducători oficiali („defensiștii” și „kautskiștii” șovăitori) au trădat socialismul în *toată* lumea, trecînd de partea burgheziei, trebuie să purtăm denumirea de *Partid comunist*.

*** În social-democrația internațională poartă denumirea de „centru” curentul care oscilează între șoviniști (= „defensiști”) și internaționaliști. Acest curent este reprezentat de : Kautsky & Co. în Germania, Longuet & Co. în Franța, Cihaidze & Co. în Rusia, Turati & Co. în Italia, MacDonald & Co. în Anglia etc.

Eu scriu, dau citire, explic amănunțit : „ținînd seama de buna-credință neîndoielnică a straturilor *largi* ale reprezentanților *din mase* ai defensismului revoluționar..., ținînd seama că aceștia sînt înșelați de burghezie, trebuie să li se explice foarte pe larg, cu *deosebită* stăruință și *răbdare* în ce constă greșeala lor...”

Iar domnii din lagărul burgheziei care-și zic social-democrați, care *nu* aparțin nici straturilor *largi* și nici reprezentanților *din mase* ai defensismului, cu o figură senină redau părerile mele astfel : „a arborat (!) steagul (!) războiului civil“ (despre care nu există nici un cuvînt în teze și n-a existat nici un cuvînt în raport !) „în rîndurile (!!) democrației revoluționare...”

Ce este asta ? Prin ce se deosebește aceasta de agitația huliganică ? de atitudinea ziarului „Russkaia Volea“ ? ⁶⁹.

Eu scriu, dau citire, explic amănunțit : „Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie *singura* formă de guvern revoluționar *posibilă*, și de aceea sarcina noastră trebuie să fie aceea *de a explica* maselor greșelile tacticii lor, de a le explica cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor...”

Iar un anumit soi de oponenți prezintă părerile mele drept o chemare la „război civil în rîndurile democrației revoluționare“ !!

Am atacat guvernul provizoriu pentru că *nu* a fixat un termen apropiat, și în general n-a fixat nici un termen pentru convocarea Adunării constituante, căutînd să scape prin promisiuni. Am demonstrat că *fără* Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților convocarea Adunării constituante nu este asigurată, reușita ei nu este cu puțință.

Ei spun despre mine că aș fi împotriva convocării cît mai grabnice a Adunării constituante !!!

Aș spune că acestea sînt niște expresii „delirante“ dacă zecile de ani de luptă politică nu m-ar fi învățat să privesc buna-credință a oponenților ca o rară excepție.

În ziarul său, d-l Plehanov a calificat discursul meu drept „delirant“. Foarte bine, d-le Plehanov ! Dar iată cît de stîngaci, cît de puțin abil și de lipsit de pătrundere ești d-ta în polemica pe care ai pornit-o. Dacă timp de două ore am ținut un discurs delirant, cum de au avut

răbdare să-mi asculte „delirul“ sute de ascultători ? Mai departe. De ce gazeta d-tale consacră o coloană întreagă expunerii unui „delir“ ? E cam cusut cu ață albă.

Este mult mai ușor, desigur, să țipi, să împrști cu ocări, să vociferezi decît să încerci să expui, să lămurești, să-ți amintești *cum* au considerat Marx și Engels în 1871, 1872, 1875 experiența Comunei din Paris⁷⁰ și ce părere au avut ei în problema : de *ce fel* de stat are nevoie proletariatul ?

Fostul marxist, d-l Plehanov, nu vrea, pare-se, să-și mai amintească de marxism.

Am citat cuvintele Rosei Luxemburg, care, la 4 august 1914, a numit social-democrația *germană* „un hoit împuțit“. Iar d-nii Plehanov, Goldenberg & Co. „se simt jigniți“ ... de ce ? — pentru că șoviniștilor *germani* li s-a spus șoviniști !

S-au cam încurcat bieții social-șoviniști ruși, socialiști în vorbe, șoviniști în fapte.

Scris la 4 și 5 (17 și 18) aprilie 1917

Publicat la 7 aprilie 1917,
în ziarul „Pravda“ nr. 26
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar

dașilor din 30 martie (12 aprilie) 1917 la raportul lui Țereteli cu privire la atitudinea față de război. Camuflându-se îndărătul unor fraze generale despre libertate și apărarea revoluției, rezoluția chema la sprijinirea politicii externe a guvernului provizoriu burghez, adică la continuarea războiului imperialist. — 105.

- 66 Este vorba despre conferințele socialiste internaționale de la Zimmerwald și Kiental.

Conferința de la Zimmerwald, sau prima Conferință socialistă internațională, a avut loc între 5 și 8 septembrie 1915.

Conferința de la Kiental, sau cea de-a doua Conferință socialistă internațională, a avut loc la Kiental (Elveția) între 24 și 30 aprilie 1916.

Conferințele de la Zimmerwald și Kiental au contribuit la unirea, pe baza ideologică a marxism-leninismului, a elementelor de stînga ale social-democrației vest-europene, care, ulterior, au jucat un rol activ în lupta pentru crearea partidelor comuniste în țările lor și pentru formarea Internaționalei a III-a, Comuniste. Aprecieri asupra Uniunii zimmerwaldiene vezi în volumul de față, p. 106. — 106.

- 67 Articolul „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție”, publicat în „Pravda” nr. 26 din 7 aprilie 1917 sub semnătura N. Lenin, conține celebrele „Teze din aprilie” ale lui V. I. Lenin, care, după toate probabilitățile, au fost scrise de el în tren în ajunul sosirii la Petrograd.

Lenin a dat citire tezelor la două adunări de la 4 (17) aprilie: la adunarea bolșevicilor și la adunarea comună a bolșevicilor și menșevicilor delegați la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, care s-au ținut în clădirea palatului Tavriceski.

În timpul dezbaterilor, Lenin a predat tezele unui membru al redacției ziarului „Pravda”, rugîndu-l insistent să le publice în ziua următoare și integral. Dar, din cauza defectării unei mașini la tipografie, tezele au fost publicate nu la 5, ci la 7 aprilie, fapt pe care redacția „Pravdei” l-a anunțat cititorilor în nr. 25 al ziarului „Pravda” din 6 aprilie.

Articolul a fost reprodus în ziarele bolșevice „Soșial-Demokrat” (Moscova), „Proletarii” (Harkov), „Krasnoiarskii Rabocii”, „Vpered” (Ufa), „Bakinskii Rabocii”, „Kavkazskii Rabocii” (Tiflis) și altele. — 115.

- 68 „Edinstvo” — ziar, organ al unui grup de extremă dreaptă al menșevicilor defensiști, în frunte cu G. V. Plehanov; a apărut la Petrograd. În mai—iunie 1914 au apărut 4 numere. Din martie pînă în noiembrie 1917 a apărut zilnic. Din decembrie 1917 pînă în ianuarie 1918 a apărut sub denumirea de „Nașe

Edinstvo". Din redacția ziarului făceau parte L. I. Akselrod (Ortodox), G. A. Aleksinski, L. G. Deutsch, N. I. Iordanski, G. V. Plehanov, N. V. Vasiliev, V. I. Zasulici. Pronunțându-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu, pentru coaliția cu burghezia, pentru „o putere fermă“, „Edinstvo“ lupta împotriva bolșevicilor, recurgând adeseori la metodele presei bulevardiere. Lenin releva că comportarea ziarului „Edinstvo“ „înseamnă complicitate cu forțele dubioase, care amenință cu violența, cu pogromul și cu bombele“, și îl numea „publicație meșteră la sudălmi“ (vezi volumul de față, p. 231 și 311); ziarul a întâmpinat cu ostilitate Revoluția din Octombrie și instaurarea Puterii sovietice. — 118.

- 69 „*Russkaia Volea*“ — cotidian burghez; a fost fondat de ministrul țarist al afacerilor interne A. D. Protopopov și finanțat de marile bănci; a apărut la Petrograd din decembrie 1916. După revoluția burghezo-democratică din februarie a dus o campanie de calomnii împotriva bolșevicilor. Lenin l-a numit „unul dintre cele mai mârșave ziare burgheze“ (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 293). A fost interzis de Comitetul militar-revoluționar la 25 octombrie 1917. — 119.
- 70 Vezi K. Marx și F. Engels. „Prefață la ediția germană din 1872 a «Manifestului Partidului Comunist»“; K. Marx. „Războiul civil din Franța. Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor“, „Critica Programului de la Gotha“; F. Engels. „Scrisoare către A. Bebel. 18—28 martie 1875“; K. Marx. Scrisorile către L. Kugelmann din 12 și 17 aprilie 1871 (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 18, București, Editura politică, 1964, p. 98; vol. 17, 1963, p. 352—360; vol. 19, 1964, p. 7, 11—34; Opere alese în două volume, vol. II, București, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 506—508). — 120.
- 71 Comunicarea „*Cum am ajuns*“ a fost publicată la 5 (18) aprilie 1917 în ziarele „Pravda“ și „Izvestia“; în „Pravda“ comunicarea a apărut cu următorul subtitlu: „Comunicare făcută Comitetului executiv de către tov. Lenin și Zinoviev din însărcinarea tovarășilor sosiți din Elveția“.
- Ședința Comitetului executiv a avut loc la 4 (17) aprilie, ora 8 seara. În problema „Cu privire la situația emigranților din Elveția“ a luat primul cuvântul A. G. Zurabov, deputat în Duma a II-a de stat, care se întorsese în Rusia prin Copenhaga. Zurabov a relatat faptul că, în urma unei dispoziții a ministrului de externe P. N. Miliukov, emigranții internaționaliști erau împiedicați să se întoarcă în patrie. În numele emigranților rămași în Elveția, el a pus problema ca, „sub presiunea“ Comitetului executiv, guvernul provizoriu să intre în tratative cu guvernul german în vederea schimbului de emigranți politici pe germani internați sau prizonieri de război. După comunicarea pe care a făcut-o, G. E. Zinoviev a propus să se adopte o rezo-